

Drobne roszczenia

Gibraltar

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Istnienie szczególnego postępowania w sprawie drobnych roszczeń

1.1 Zakres postępowania, próg

W Gibraltarze sądem właściwym do rozpoznawania postępowań w trybie przewidzianym dla drobnych roszczeń (*small claims track*) jest Sąd Najwyższy (Supreme Court). Postępowanie w sprawie drobnych roszczeń można wsząć, jeżeli kwota roszczenia nie przekracza 10 000 funtów szterlingów. Wartość przedmiotu sporu nie jest jednak jedynym czynnikiem brany pod uwagę. Istotne są również inne kwestie, m.in. rodzaj roszczenia oraz skala i charakter przygotowań niezbędnych do sprawiedliwego rozpoznania sprawy. W niektórych przypadkach dopuszcza się możliwość rozpoznania prostych spraw, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 10 000 funtów szterlingów, w toku postępowania w sprawie drobnych roszczeń, o ile zarówno powód, jak i pozwany wyrażą na to zgodę.

Przy podejmowaniu decyzji, czy rozpoznać sprawę w postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, czy też przeprowadzić postępowanie zwykłe, sąd bierze pod uwagę nie tylko stanowiska powoda i pozwanego, ale również następujące czynniki:

- wartość przedmiotu sporu – która w normalnych warunkach nie powinna przekraczać 10 000 funtów szterlingów;
- rodzaj roszczenia – roszczenia dzieli się zasadniczo na roszczenia konsumenckie (np. dotyczące sprzedanych towarów, towarów wadliwych lub jakości wykonania towaru/usługi), roszczenia dotyczące wypadków, spory dotyczące prawa własności do towarów oraz spory między właścicielami wynajmowanych nieruchomości i najemcami dotyczące prac naprawczych, depozytów, zaległych płatności czynszowych itp., z wyjątkiem roszczeń posesoryjnych.

Przy podejmowaniu decyzji o tym, czy sprawa powinna zostać rozpoznana w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń, sędzia bierze pod uwagę skalę i charakter przygotowań niezbędnych do sprawiedliwego rozpoznania sprawy. Sędzia ma na względzie fakt, że postępowanie ma być w założeniu dostatecznie proste, aby strony mogły wziąć w nim udział bez konieczności korzystania z usług zastępcy prawnego, jeżeli takie będzie ich życzenie. Rozpoznanie roszczenia powinno np. wiązać się z koniecznością dokonania wyłącznie minimalnych przygotowań. W sprawach rozpoznawanych w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń nie przesłuchuje się zazwyczaj dużej liczby świadków ani nie porusza się złożonych kwestii prawnych.

Jeżeli kwota roszczenia jest mniejsza niż 10 000 funtów szterlingów, ale roszczenie dotyczy szkody na osobie lub doprowadzenia lokalu mieszkalnego do złego stanu i szkód spowodowanych tym złym stanem, sprawy nie rozpoznaje się w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń, chyba że kwoty dochodzone przez powoda z tytułu szkody na osobie, doprowadzenia lokalu do złego stanu i szkód wynikających z tego stanu nie przekraczają 1 000 funtów każda.

W przypadku gdy w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń rozpoznaje się sprawy, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 10 000 funtów szterlingów, zastosowanie mają inne przepisy dotyczące kosztów. W takich sprawach strona wygrywająca będzie uprawniona do dochodzenia od strony przegrywającej zwrotu

kosztów postępowania, uwzględniając koszty poniesione z tytułu korzystania z usług prawnika. Kwota tych kosztów nie może jednak przekroczyć kwoty, która zostałaby zasądzona przez sąd, gdyby sprawa została rozpoznana w trybie postępowania przyspieszonego (*fast track*). Dodatkowe informacje na temat kosztów zamieszczono poniżej.

1.2 Stosowanie postępowania

Większość spraw, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 funtów szterlingów, rozpoznaje się w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń, jednak trybu tego nie stosuje się z urzędu. Przy wyborze trybu, w którym rozpoznana zostanie sprawa, sędzia bierze pod uwagę stanowiska stron postępowania. Sędzia może uznać, że sprawa powinna zostać rozpoznana w postępowaniu zwykłym, a nie w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń, nawet jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 funtów.

W przypadku zakwestionowania roszczenia powodowi przesyła się odpis odpowiedzi na pozew złożonej przez pozwanego. Strony będą również musiały przesłać kwestionariusz przyporządkowania roszczenia do określonego trybu. Informacje przekazane przez strony w kwestionariuszu ułatwią sędziemu wybór najodpowiedniejszego trybu rozpoznania sprawy. Jeżeli strony uważają, że dana sprawa powinna zostać rozpoznana w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń, powinny zaznaczyć to w kwestionariuszu. Należy jednak pamiętać, że choć sędzia weźmie pod uwagę stanowiska wyrażone przez powoda i pozwanego, podjęcie ostatecznej decyzji w kwestii wyboru trybu, w jakim sprawa zostanie rozpoznana, leży wyłącznie w gestii sądu.

Jak wspomniano powyżej, sędzia może podjąć decyzję o rozpoznaniu sprawy, w której wartość przedmiotu sporu jest niższa niż 10 000 funtów, w toku postępowania zwykłego. Sędzia podejmuje taką decyzję na początku postępowania.

Sędzia dysponuje swobodą uznania w kwestii zmiany trybu rozpoznawania sprawy z trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń na tryb postępowania zwykłego, jeżeli uzna to za stosowne. Jeżeli roszczenie zostało przypisane do trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń, po czym przypisano je do innego trybu, przepisy dotyczące kosztów związanych z trybem postępowania w sprawie drobnych roszczeń przestają obowiązywać po przypisaniu roszczenia do innego trybu. Od dnia przypisania roszczenia do innego trybu zastosowanie mają przepisy dotyczące kosztów związanych z trybem postępowania przyspieszonego (*fast track*) lub z głównym trybem postępowania (*multi-track*).

1.3 Formularze

Opracowano konkretne formularze na potrzeby postępowania w sprawie drobnych roszczeń – korzystanie z tych formularzy jest obowiązkowe.

Aby wytoczyć powództwo, powód musi wypełnić formularz N1, który udostępniono wraz ze wskazówkami dotyczącymi sposobu, w jaki należy go wypełnić, skierowanymi zarówno do powoda, jak i do pozwanego. Po wypełnieniu formularza powód powinien sporządzić jego odpisy: jeden dla siebie, jeden dla sądu oraz po jednym dla każdego z pozwanych. Sąd doręcza odpis pozwu każdemu z pozwanych. Dodatkowe informacje na ten temat zawiera sekcja „Wniesienie sprawy do sądu”.

Jak wspomniano wcześniej, jeżeli roszczenie zostanie zakwestionowane, sąd doręcza odpis odpowiedzi na pozew powodowi i obydwu stronom kwestionariusze przyporządkowania roszczenia do określonego trybu.

Jeżeli sędzia zdecyduje się przyporządkować roszczenie do trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń, sąd doręcza stronom formularz N157 (zawiadomienie o przyporządkowaniu roszczenia do trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń) zawierający informacje o terminie rozprawy i działaniach, które należy podjąć, aby przygotować się do rozprawy.

Jeżeli wartość przedmiotu sporu jest większa niż 10 000 funtów szterlingów, ale obydwie strony wyraziły zgodę na rozpoznanie sprawy w trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń, sąd doręcza formularz N160 (zawiadomienie o przyporządkowaniu roszczenia do trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń – za zgodą stron). Formularz ten zawiera również informacje o terminie rozprawy i działaniach, które należy podjąć, aby przygotować się do rozprawy.

Jeżeli sędzia uzna, że roszczenie można rozpoznać na podstawie wyłącznie dowodów w postaci dokumentów, bez

konieczności zwoływania rozprawy, sąd doręcza stronom formularz N159 (zawiadomienie o przyporządkowaniu roszczenia do trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń – brak rozprawy). Formularz zawiera informacje o terminie, w którym powód albo pozwany jest zobowiązany poinformować sąd, że sprzeciwia się wydaniu orzeczenia na podstawie wyłącznie dowodów w postaci dokumentów. Jeżeli którakolwiek ze stron wyrazi tego rodzaju sprzeciw, roszczenie zostanie rozpoznane w toku rozprawy. Sędzia może uznać brak odpowiedzi za równoważny udzieleniu zgody.

Jeżeli strona przegrała rozprawę, ale żadna ze stron ani pełnomocnicy żadnej ze stron nie byli obecni na tej rozprawie, wniosek o uchylenie wyroku sporządza się na formularzu N244 (zawiadomienie o złożeniu wniosku).

1.4 Pomoc

Postępowanie w sprawie drobnych roszczeń ma być w założeniu proste, aby osoby występujące przed sądem samodzielnie (*litigants-in-person*) mogły łatwo zrozumieć przebieg postępowania. Jeżeli powód lub pozwany występuje przed sądem samodzielnie, sędzia uwzględnia ten fakt i prowadzi postępowanie w taki sposób, aby upewnić się, że strona postępowania występująca przed sądem samodzielnie rozumie czynności dokonywane w toku postępowania oraz jest świadoma obowiązków procesowych spoczywających na stronach.

Jeżeli powód lub pozwany nie zdecyduje się na skorzystanie z usług zastępstwa procesowego, w toku rozprawy może towarzyszyć mu osoba wypowiadająca się w jego imieniu. Taką osobę określa się mianem „pełnomocnika niezawodowego” (*lay representative*) – może być on dowolną osobą wskazaną przez stronę, np. małżonkiem, innym członkiem rodziny, przyjacielem lub doradcą. W miarę możliwości pełnomocnik niezawodowy nie powinien brać udziału w postępowaniu w charakterze świadka. Pełnomocnik niezawodowy nie może brać udziału w rozprawie bez osoby, którą reprezentuje, chyba że strona postępowania uzyska zgodę sądu na to, aby pełnomocnik niezawodowy reprezentował ją przed sądem pod jej nieobecność.

Ponieważ agencje zajmujące się udzielaniem porad prawnych mogą napotykać trudności w delegowaniu pracowników do pełnienia funkcji pełnomocników niezawodowych w toku rozpraw, zaleca się, aby strona potrzebująca ich wsparcia nawiązała z nimi kontakt jak najszybciej. Agencje takie informują strony, czy są w stanie udzielić im pomocy. Niektórzy pełnomocnicy niezawodowi mogą oczekiwać wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług – w takim przypadku strona postępowania jest zobowiązana upewnić się, że dysponuje dokładnymi informacjami na temat żądanej przez nich kwoty. Sędzia może nakazać zachowującym się nieodpowiednio pełnomocnikowi niezawodowemu opuszczenie sali rozpraw.

Strona będzie zobowiązana do pokrycia honorarium wyznaczonego przez siebie pełnomocnika niezawodowego nawet w przypadku, gdy wygra sprawę. Dlatego też powinna zastanowić się, czy kwota roszczenia uzasadnia poniesienie takich kosztów. Ponadto pełnomocnicy niezawodowi pobierający opłaty za świadczone usługi mogą nie należeć do żadnej organizacji zawodowej – w rezultacie w przypadku gdy strona będzie niezadowolona z jakości udzielanego przez nich wsparcia, nie będzie mogła wnieść skargi do żadnego organu regulacyjnego ani żadnej organizacji regulacyjnej.

Strony postępowania będące osobami niepełnosprawnymi mogą skorzystać z dodatkowego wsparcia. Jeżeli strona postępowania cierpi na niepełnosprawność utrudniającą jej udanie się do sądu lub komunikowanie się z sądem, powinna skontaktować się z odpowiednim sądem, który może udzielić jej dodatkowej pomocy.

1.5 Zasady dotyczące przeprowadzania dowodów

Tryb postępowania w sprawie drobnych roszczeń ma znacznie mniej formalny charakter, dlatego też w przypadku tego trybu nie obowiązują rygorystyczne reguły dowodowe. W trybie postępowania w sprawie drobnych roszczeń rozpoznaje się prostsze sprawy o niższej wartości przedmiotu sporu. Tym samym sąd może przyjąć dowolną metodę prowadzenia rozprawy, którą uzna za sprawiedliwą. Nie jest konieczne składanie zeznań pod przysięgą; sędzia może również ograniczyć zakres przesłuchania przez stronę przeciwną, jeżeli stwierdzi, że jest to uzasadnione. Sędzia uzasadnia jednak postanowienie o ograniczeniu zakresu przesłuchania przez stronę przeciwną. Sędzia może zadawać pytania dowolnemu świadkowi, zanim wyrazi zgodę na jego przesłuchanie przez inną osobę.

1.6 Procedura pisemna

Jeżeli sędzia uzna, że roszczenie można rozpoznać bez konieczności zwoływania rozprawy, tj. na podstawie

wyłącznie dowodów w postaci dokumentów, sąd powiadamia strony postępowania o tym fakcie za pośrednictwem formularza N159 (zob. powyżej). Formularz ten będzie zawierał informacje o terminie, w którym powód lub pozwany powinien poinformować sąd, że sprzeciwia się wydaniu orzeczenia na podstawie wyłącznie dowodów w postaci dokumentów. Jeżeli którakolwiek ze stron wyrazi tego rodzaju sprzeciw, roszczenie zostanie rozpoznane w toku rozprawy. Sędzia może uznać brak odpowiedzi za równoważny udzieleniu zgody. Jeżeli żadna ze stron nie wyrazi sprzeciwu wobec decyzji sędziego o odstąpieniu od przeprowadzenia rozprawy, sprawa zostanie rozpoznana w formie wyłącznie pisemnej.

1.7 Treść orzeczenia

Wyroki sądu w Gibraltarze zawierają zazwyczaj wyłącznie treść orzeczenia wydanego przez sędziego oraz treść wszelkich nakazów skierowanych do stron. Sędzia wskazuje jednak najważniejsze powody uzasadniające wydanie wyroku, chyba że uzasadnienie to zostało przekazane w formie ustnej i zarejestrowane na odpowiednim nośniku przez sąd. Sędzia może przedstawić uzasadnienie wyroku w na tyle zwięzłej i prostej formie, na ile jest to możliwe, biorąc pod uwagę specyfikę sprawy. Sędzia zazwyczaj przekazuje uzasadnienie wyroku w formie ustnej w toku rozprawy, ale może przedstawić je również w późniejszym terminie w formie pisemnej albo w toku rozprawy zwołanej specjalnie w tym celu. Jeżeli sędzia rozpoznał sprawę bez przeprowadzania rozprawy, jest zobowiązany do sporządzenia uzasadnienia. Sąd doręcza następnie odpis tego uzasadnienia każdej ze stron.

1.8 Zwrot kosztów

Przewidziano pewne ograniczenia dotyczące zwrotu kosztów. Obecnie strona wygrywająca może dochodzić zwrotu następujących kosztów:

- wszelkich uiszczonych przez siebie opłat sądowych;
- kwoty nieprzekraczającej 260 funtów szterlingów z tytułu usług w zakresie porad prawnych, jeżeli pozew obejmował wnioski o wydanie nakazu sądowego (nakazu zaprzestania podejmowania określonych działań przez daną osobę) lub wnioski o wydanie nakazu spełnienia określonego świadczenia (nakazu dokonania określonej czynności przez daną osobę, np. nakazu zobowiązującego właściciela wynajmowanych nieruchomości do przeprowadzenia napraw) – w przeciwnym wypadku strona wygrywająca nie może dochodzić zwrotu poniesionych przez siebie kosztów prawnych;
- kwoty nieprzekraczającej 90 funtów szterlingów dla strony wygrywającej i wszystkich świadków zeznających na jej rzecz za każdy dzień z tytułu utraty zarobków w związku z koniecznością stawienia się na rozprawie sądowej;
- zasadnych wydatków na pokrycie dodatkowych kosztów podróży i noclegów poniesionych przez stronę lub świadków;
- jeżeli sędzia wyraził zgodę na przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, a strona, która wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie takiego dowodu, wygra następnie sprawę, sędzia może zobowiązać stronę przegrywającą do pokrycia części kosztów poniesionych z tego tytułu. Sędzia nie może jednak nałożyć na stronę przegrywającą obowiązku pokrycia kwoty przewyższającej 200 funtów szterlingów na jednego biegłego. Kwota ta może okazać się niewystarczająca do pokrycia całości honorarium biegłego, zwłaszcza w przypadku, gdy sporządził on opinię pisemną i brał udział w rozprawie;
- sędzia może obciążyć stronę, która zachowywała się w nieodpowiedni sposób, dodatkowymi kosztami;
- jeżeli wartość przedmiotu sporu w ujęciu finansowym przekracza pułap wyznaczony dla trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń, ale sędzia zdecydował się przyporządkować roszczenie do trybu postępowania w sprawie drobnych roszczeń, koszty szacuje się zgodnie z przepisami obowiązującymi w odniesieniu do tego trybu, chyba że strony uzgodnią, że w takim przypadku powinny mieć zastosowanie przepisy dotyczące kosztów związanych z trybem postępowania przyspieszonego.

1.9 Możliwość odwołania

Jeżeli strona przegrywająca chce wnieść apelację od wyroku sądu, musi uzyskać na to zgodę. Jeżeli strona postępowania jest obecna na rozprawie, na której wydano wyrok, może zwrócić się do sędziego o udzielenie jej zgody na wniesienie apelacji po zakończeniu rozprawy.

Strona postępowania może wnieść apelację wyłącznie w oparciu o uzasadnione przesłanki. Nie może sprzeciwić się wydanemu przez sędziego wyrokowi wyłącznie z uwagi na fakt, że ma poczucie, iż decyzja podjęta przez sędziego była błędna.

Jeżeli strona postępowania zamierza wnieść apelację, powinna działać szybko. Termin na wniesienie apelacji jest ograniczony.

Jeżeli strona przegrywająca ani jej pełnomocnik procesowy nie byli obecni na rozprawie, strona może wystąpić o uchylenie wyroku wydanego na tej rozprawie i ponowne rozpoznanie sprawy.

W takiej sytuacji strona przegrywająca musi złożyć stosowny wniosek najpóźniej w terminie 14 dni od dnia otrzymania wyroku. Aby złożyć wniosek, strona powinna zwrócić się do sądu o przekazanie jej formularza N244 (zawiadomienie o złożeniu wniosku).

Sąd pouczy strony o terminie, w którym muszą one stawić się na rozprawie sądowej, na której sędzia rozpozna złożony wniosek.

Sędzia uwzględni wniosek o uchylenie wyroku wyłącznie w przypadku, gdy:

strona postępowania wykaże wystąpienie uzasadnionej przyczyny usprawiedliwiającej:

- jej niestawiennictwo na rozprawie lub nieobecność jej pełnomocnika procesowego na rozprawie albo
- nieprzekazanie przez nią pisemnego zawiadomienia skierowanego do sądu;

oraz stwierdzono zasadne przesłanki wskazujące, że strona ta ma szansę na uzyskanie korzystnego dla siebie wyroku po ponownym rozpoznaniu sprawy.

Jeżeli złożony przez stronę wniosek zostanie uwzględniony, co doprowadzi do uchylenia wyroku, sąd wyznaczy termin nowej rozprawy, na której roszczenie zostanie rozpoznane. Jeżeli roszczenie nie miało złożonego charakteru, sędzia może rozpoznać sprawę niezwłocznie po uwzględnieniu wniosku.

■ Ostatnia aktualizacja: 02/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.